

KEUHKON HISTOLOGINEN TUTKIMUS, PARENKYIMITAUDIN SELVITTELY Lu-PAD, 4188

Tiedustelut: Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Kirsi Hämäläinen (puh.044-7113475, kirsi.m.hamalainen@kuh.fi) ja klinikkaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Fokaalisen tai diffuusin keuhkosairauden diagnostiikka, joka tutkitaan avoimesta keuhkobiopsianytteestä /biopsiapihdeillä otetusta kudospalasta.

HUOMIOITAVAA!

Laaja keuhkojen leikkauspreparaatti, kasvainmuutosten radikaalipoistot pyydetään: **Lu-PAD-4, 6148**.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja laboratoriotietoineen, jotka saattaisivat vaikuttaa patologin tulkintaan. Aina on ilmoitettava mahdollisimman tarkasti, mitä näytteeksi on lähetetty ja mistä kohtaa näytteet on otettu. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä myös tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

Näyteastia: Formaliinia sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formaliniini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.

Näyte: Keuhkokudospala edustavalta alueelta. Taudin tulkinta tarkentuu, jos näytemateriaalia saadaan useammasta kuin yhdestä keuhkolohkosta. Poistettu kudosa on asetettava fiksaatioon mahdollisimman nopeasti. Näytteiden puristamista, turhaa paloittelua ja ruhjomista on vältettävä. Näyteastian on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä läheteeseen.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa.

Menetelmä: Näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäyksiä (ELAVG, Giemsa, PAS, Rauta, van Gieson) että erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatominen diagnoosi (PAD) tekstiosana että taulukkoina. Tulkinnassa pyritään tunnistamaan spesifejä rakennemuutoksia, jotka assosioituvat eri keuhkosairauksiin. Päällekkäiset piirteet interstitiaaleissa keuhkosairauksissa vaikeuttaa usein tulkintaa, varsinkin jos näyte on vain yhdestä lohkosta tai leesiosta. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin ja diagnoosiehdotuksiin (radiologinen korrelaatio) vastataan.

- Virhelähteet:** Luotettavan tulkinnan edellytyksenä on hyvä lähete ja edustava, oikealla tavalla käsitelty ja lähetetty näyte. Tärkeimpiä virhelähteitä ovat puutteellinen fiksaatio, jolloin keuhkokudos voi olla kasaan painunutta ja arkkitehtuuriltaan vääristynyttä, vaikeuttaen tulkintaa.
- Tekotiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve.
- Laatija, pvä:** Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 21.8.2020
- Hyväksyjä, pvä:** Vesa Kärjä, 24.8.2020
- Päivitetty, pvä:** Vesa Kärjä, Satu Remes, 27.8.2021

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitujen toimijain T343.